

Auteur Thijs Menting | Beeld. Ted van Aanholt

MARGOT RIBBERINK, AMBASSADEUR VAN STICHTING STEENBREEK:

**‘Groen is een
middel binnen een
groter plaatje, geen
doel op zich’**

Margot Ribberink presenteerde 20 jaar lang het weerbericht op RTL4. Sinds 2019 zet ze zich op allerlei manieren in om het bewustzijn te vergroten over klimaatverandering, verlies van biodiversiteit én over de beschikbare oplossingen. Zodoende lijkt de rol van ambassadeur van Stichting Steenbreek haar op het lijf te zijn geschreven. We spraken met haar over de effecten van klimaatverandering, het belang van een gezonde leefomgeving in coronatijden en het inspireren van bewoners met een gratis plantje.

Klimaatverandering is een feit. Hoe zal zich dit in ons zeeklimaat manifesteren en hoe manifesteert het zich nu al?

‘Klimaatverandering betekent in Nederland vooral dat we toenemend met droogte, hoosbuien en hitte te maken krijgen. Dat hebben we de afgelopen twee zomers goed kunnen zien en voelen. Hoewel in de zomer van 2020 regionaal veel regen viel, is het droogteprobleem niet opgelost. In augustus beleefden we de heetste en een van de langste hittegolven. Met name in het oosten en het zuidoosten van het land kampen de zandgronden met droogte en lage grondwaterstanden. Anders dan in het westen van het land kunnen ze geen gebruikmaken van wateraanvoer via de grote rivieren, zodoende zijn ze alleen aangewezen op hemelwater waarvan er minder valt dan in het westen. Daarnaast houden zandgronden geen water vast. De problematiek is dus lokaal erg verschillend.’

Kan daar iets aan worden gedaan?

‘Jazeker. Het antwoord is redelijk eenvoudig, namelijk water vasthouden. Door de droge zomers van de afgelopen 2 jaar hebben de waterschappen hun functie helemaal moeten herzien. Met de polders en dijken was Nederland kampioen water afvoeren, ondertussen moeten we kampioen water vasthouden worden. Zo zijn er recent maatregelen genomen om met wisselende waterstanden in het IJsselmeer om te gaan. Daardoor kunnen we daar veel meer water opslaan en vervult het meer de functie van nationale regenton. In het westen van het land heb je door de droogte juist met verzilting te

maken. In Zeeland zie je daarom dat boeren bijvoorbeeld experimenteren met gewassen die op zilte bodems kunnen groeien. Dit is de laatste jaren in een versnellingsproces terechtgekomen omdat men door de droogteproblematiek de urgentie voelt.

‘De alarmbellen zijn gaan rinkelen. Ook zie je dat minister Cora van Nieuwenhuizen recent 100 miljoen heeft uitgetrokken om de droogteproblematiek in Oost-Nederland aan te pakken.

Door de droge zomers hebben de waterschappen hun functie moeten herzien

ken. Het is voor iedereen duidelijk dat er iets moet gebeuren. Vanuit de politiek en de media is er dus zeker aandacht voor deze droogteproblematiek. Dat geldt ook voor wateroverlast. Zodra ergens een hoosbui wateroverlast veroorzaakt, wordt men zich ter plaatse meteen bewust van het probleem en worden er snel grote stappen gezet. Ook het Deltaplan Klimaatadaptatie toont grote ambitie.’

Stichting Steenbreek organiseert samen met NL Greenlabel, De Tuinen van Appeltern, Tuinbranche Nederland en Stichting de Groene Stad de Maand van het Vergeten Tuinseizoen.

Daarin worden hoveniers, tuinbezitters en ambtenaren bewust gemaakt van het feit dat de herfst zich in het veranderende klimaat leent als plantseizoen. Wat vindt u daarvan?

‘Dat is een goed plan. Door de klimaatverandering begint de lente steeds vroeger en houdt de zomer lang aan. Met als gevolg zeer warme, langdurige droge periodes. Vaak is het zelfs in oktober nog prachtig weer. Het najaar is vanwege verschillende redenen de beste tijd voor werkzaamheden in de tuin.

Het najaar is vanwege verschillende redenen de beste tijd voor werkzaamheden in de tuin

Zo is de bodem nog warm na de zomer en slaan de planten beter aan. Bomen, struiken, vaste planten en bollen kunnen makkelijker worden geplant of verplant omdat ze in slaapstand zijn. De grond heeft meer tijd om aan de wortels te plakken en de wortels hebben meer tijd om zich te ontwikkelen. Zo kunnen ze makkelijker voeding en water opnemen op momenten dat het moeilijk wordt. Maar het belangrijkste is nog wel dat de consument die in het najaar in de tuin aan de slag gaat, al direct in het vroege voorjaar kan genieten van een mooie en levendige tuin! En vroeg in het voorjaar bloemen is ook weer goed voor de biodiversiteit. Het is dus een uitstekende manier om op het veranderende klimaat in te spelen.’

Hoe zit dat met het derde aspect van klimaatverandering, namelijk hitte?

‘Hitte is in zekere zin het ondergeschoven kindje. Er is naar mijn idee nog veel te weinig aandacht voor, terwijl het een enorme invloed heeft op met name de gezondheid van ouderen. Vorig jaar zijn in Nederland in de week dat het voor het eerst 40 graden werd 400 mensen door hitte overleden. Volgens het CBS zijn dit jaar in week 33 – de hete week in augustus – ook 400 hittedoden te betreuren. Maar het is veel minder zichtbaar. Daarnaast zijn er veel meer partijen van allerlei domeinen bij betrokken, maar het gaat ook over de vraag hoe

sociale organisaties ouderen op hete dagen bezoeken en ondersteunen. In Nijmegen ben ik betrokken bij een dergelijk netwerk waar al die verschillende partijen bij zijn betrokken. Ook hier merk je wel dat het gevoel van urgentie afhankelijk is van het weer. Het is natuurlijk jammer om je alleen te laten leiden door de korte termijn, want in de toekomst krijgen we ongetwijfeld weer met hitte te maken. Dan moeten we voorbereid zijn.’

Als het gaat om klimaatadaptatie wordt groen vaak als universeel heilmiddel gepresenteerd. Hoe ziet u dat?

‘Groen is een middel binnen een groter plaatje, geen doel op zich. Het doel is een fijne en gezonde leefomgeving waar gebiedseigen planten en dieren worden ondersteund. Ook moet je groen niet overal maar neerzetten; het is belangrijk om te letten op teeltwijze en de aansluiting op de lokale omstandigheden. Dit wordt regelmatig door NL Greenlabel benadrukt.

‘Ik ben al een aantal jaren ambassadeur van Stichting Steenbreek, daarnaast maak ik deel uit van het algemeen bestuur. De actie “steen eruit, plant erin” had natuurlijk een duidelijk symbolisch karakter, maar wat we vervolgens zagen was dat de hele tuin werd ontsteend. Die steen is de eerste van vele stappen. Het is het moment waarop mensen gaan nadenken over hun gedrag. Het biedt een handvat voor mensen om iets te doen, om bewust keuzes te maken in het licht van de grote problemen zoals klimaatverandering en verlies van biodiversiteit. Een vlindertuin of een bijenhotel zijn heel zichtbare maatregelen die meteen iets opleveren, namelijk een vlinder of een nestelende bij. Of wat denk je van het vergroenen van pleinen samen met buurtbewoners? Dat gaat niet alleen over groen, dat gaat over sociale cohesie, over biodiversiteit, over beleving en verkoeling.

‘Een effect van de coronamaatregelen is dat mensen oog hebben gekregen voor hun directe leefomgeving en deze zijn gaan waarderen. Ook zijn veel mensen aan de slag gegaan met hun tuin. Ik hoop dat dat effect blijvend is en dat mensen in de gaten hebben dat ze blij worden van een groene tuin en een fijne leefomgeving. Die inspirerende rol wilt Steenbreek ook spelen. Het zijn de eerste kleine stapjes die uiteindelijk zo belangrijk zijn.’